

December 2019

Privatekonomi

Sparbarometer kvartal 3 2019

SEB

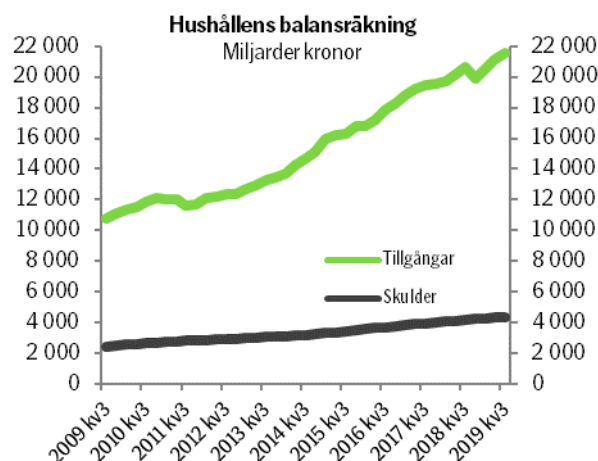
Sammanfattning

Ny rekordnotering för hushållens förmögenhet

- Hushållens tillgångar växte till ny rekordnotering; 21 592 miljarder kronor
- Hushållen nysparade 59 miljarder under tredje kvartalet
- Skulderna steg med 50 miljarder kronor till 4 386 miljarder kronor
- Hushållens nettoförmögenhet för första gången över 17 000 miljarder kronor

Hushållens förmögenhet fortsatte på den inslagna vägen för 2019 och steg för tredje kvartalet i rad. En kombination av stigande börser och stadiga bostadspriser drev upp hushållens tillgångssida till den högsta nivån som uppmätts i Sparbarometerens historia, cirka 21 600 miljarder kronor. Hushållens tillgångar, fördelat på räntor, aktier och fastigheter, steg samtliga under kvartalet. Aktietillgångarna växte med 181 miljarder kronor, motsvarande +2,6 procent. Fastighets- och räntetillgångarna ökade med 227 miljarder kronor (+2,3 procent) respektive 44 miljarder kronor (+1,0 procent). **Hushållens samlade tillgångar ökade med 452 miljarder kronor**, vilket motsvarar en uppgång med 2,1 procent. Vid utgången av kvartalet uppgick hushållens bruttoförmögenhet till **21 592 miljarder kronor**.

Hushållens skulder fortsatte att öka under samma period och steg med 50 miljarder kronor, vilket innebär en ökning med 1,1 procent. Det är en lägre ökningstakt än föregående kvartal och fortfarande tydligt under sitt historiska snitt på 1,8 procent.

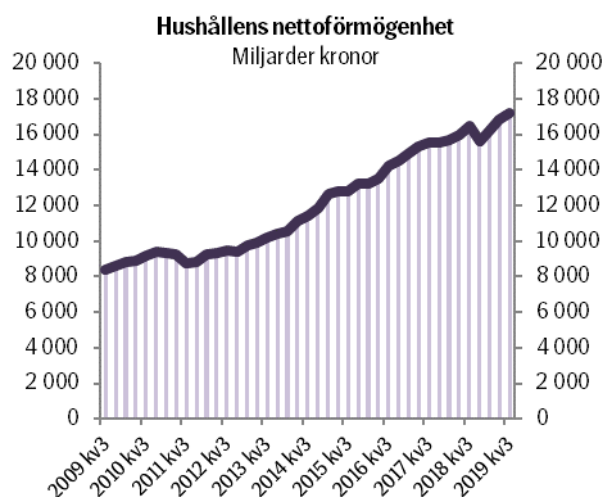

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligationssparande. Den enskilt största tillgången, **bostäder, utgör 47 procent av den samlade förmögenheten**. Det innebär att förmögenheten till stor del drivs av värdeförändringar i bostäder och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet. För det tredje kvartalet 2019 bidrog flera av de underliggande tillgångarna till att den sammantagna förmögenheten ökade.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, **den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga** under det tredje kvartalet. Per den sista september uppgick de samlade skulderna till **4 386 miljarder kronor, vilket också det är en ny rekordnivå**. Den årliga ökningstakten har däremot under de två senaste kvartalen stagnerat på 4,8 procent, vilket är den lägsta nivån sedan början av 2014.

Hushållens skulder växer stadigt men i långsammare takt än de samlade tillgångarna. Den utvecklingen i kombination med en tillgångssida som är nästan 5 gånger så stor gjorde att de svenska hushållens nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, utvecklades positivt under tredje kvartalet.

Hushållens nettoförmögenhet ökade med 2,4 procent och låg vid utgången av det tredje kvartalet på 17 206 miljarder kronor vilket är den högsta noteringen som uppmätts i Sparbarometerens historia.

Hushållens nysparande var 59 miljarder kronor. Det är nästan 23 miljarder kronor lägre än motsvarande kvartal föregående år. Under tredje kvartalet drevs nysparandet till största delen av tjänstepension (33 miljarder) och inlåning (11 miljarder). Hushållen hade däremot ett negativt nysparande i obligationer (-1 miljard).

Q3 2019	Miljarder kronor
Ingående värde	21 140
Förändring räntetillgångar	+44
Förändring aktietillgångar	+181
Förändring fastighetstillgångar	+227
Varav nysparande	+59
Utgående värde	21 592
Skulder	-4 386
Nettotillgångar	17 206

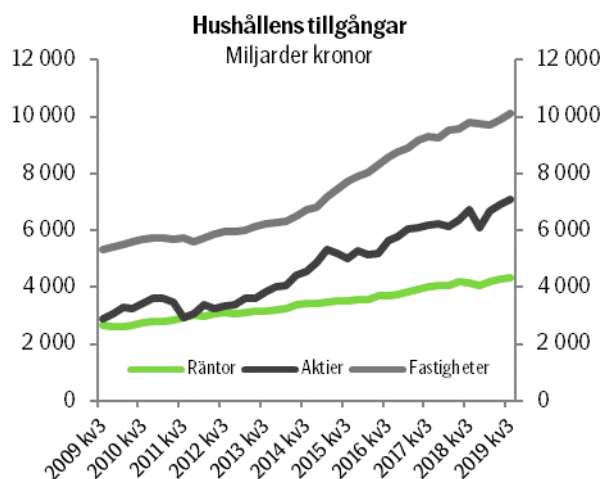
Tillgångar

Börs och bostäder stärker hushållens förmögenhet under tredje kvartalet

- Hushållens tillgångar ökade under tredje kvartalet med 452 miljarder till 21 592 miljarder kronor
- Rekordnoteringar för både hushållens fastighets- och aktietillgångar på över 10 000 miljarder respektive 7 000 miljarder kronor

Under det tredje kvartalet 2019 ökade hushållens samlade förmögenhet rejält. Tillgångarna ökade med 452 miljarder kronor, vilket motsvarar en uppgång med 2,1 procent. Det är tredje kvartalet i rad med en stark tillväxt efter den betydande nedgången i slutet av förra året. Enbart senaste kvartalets uppgång motsvarar nästan 10 procent av hela Sveriges BNP. **Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av tredje kvartalet till 21 592 miljarder kronor vilket är en ny toppnotering.** Uppgången beror på att hushållens tre underliggande tillgångsdelar samtliga steg för andra kvartalet i rad. Aktietillgångarna steg med 2,6 procent, fastighets-tillgångarna med 2,3 procent och räntetillgångarna med 1,0 procent.

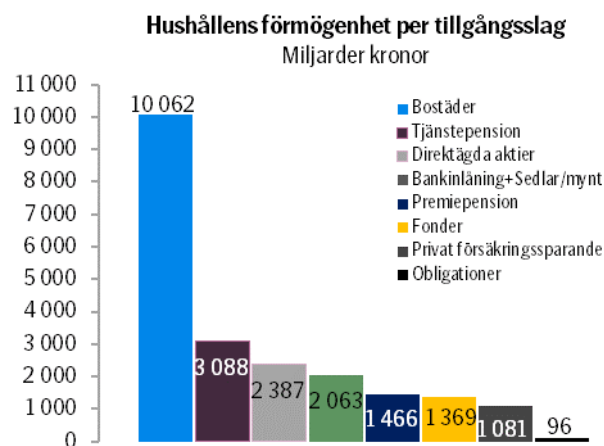
Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, **steg också och uppgick vid utgången av tredje kvartalet till 17 206 miljarder kronor.** Hushållen har hittills haft ett starkt år och lämnat rekordnedgången från slutet av 2018 bakom sig och uppvisade vid utgången av det tredje kvartalet den högsta nettoförmögenheten som uppmätts i Sparbarometern historia.

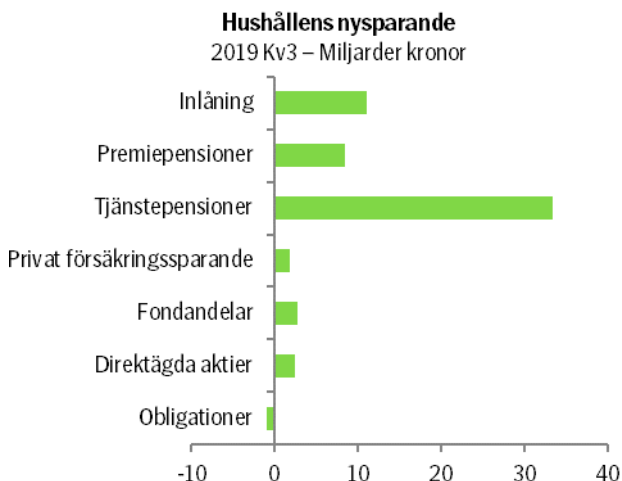
Aktietillgångarna ökade med 181 miljarder kronor till följd av en positiv börsutveckling. Räntetillgångarna steg med 44 miljarder och det största tillgångsslaget, hushållens fastigheter, ökade med 227 miljarder kronor tredje kvartalet. Hushållens fastighetstillgångar har, efter två kvartal med positiv utveckling, för första gången passerat 10 000 miljarder kronor.

Tillgångarna fördelas med 4 340 miljarder kronor i räntetillgångar, 7 111 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 10 141 miljarder kronor i fastigheter.

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det tydligt att bostäder är den enskilt största tillgången och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepensioner (3 088 miljarder kronor). Hur hushållens samlade förmögenhet utvecklas över tid drivs till stor del av värdeförändringarna i bostäder.

Hushållen nysparande var 59 miljarder kronor under tredje kvartalet. Det är tydligt längre än det historiska snittet de senaste 10 åren (75 miljarder kronor). Största nysparandet under kvartalet var i tjänstepensioner med ett nysparande på 33 miljarder kronor. Det är en nedgång med 20 miljarder kronor jämfört med föregående kvartal. Därefter följer inlåning (+11 miljarder), premiepension (+9 miljarder), fonder (+3 miljarder), privat försäkringssparande (+2 miljarder) och direktägda aktier (+2 miljarder). Nysparandet var under det tredje kvartalet endast negativt i obligationer (-1 miljarder). Obligationssparandet har utvecklats negativt varje kvartal sedan mitten på 2015.

Skulder

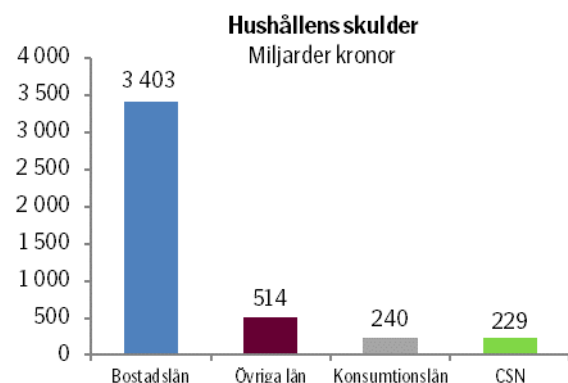
Rekordhöga skulder trots avtagande ökningstakt

- Skulderna ökade med 1,1 procent under tredje kvartalet
- Bostadslånen utgör 78 procent av hushållens totala skulder
- Hushållens samlade skulder uppgick till 4 386 miljarder kronor

Hushållens samlade skulder uppgick vid utgången av det tredje kvartalet till 4 386 miljarder kronor efter att ha ökat med 50 miljarder kronor under kvartalet. Den sammantagna skulden motsvarar fyra svenska statsbudgetar eller nästan ett års BNP. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

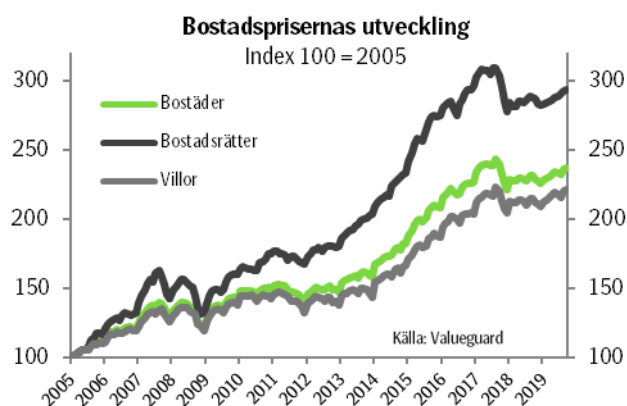
Hushållens konsumtionslån bromsade in under det tredje kvartalet efter sex kvartal i rad som den snabbast växande skuldkategorin. Under det tredje kvartalet ökade konsumtionslånen med knappt 3 miljarder kronor (1,1 procent). Under de senaste tolv månaderna är konsumtionslånen fortfarande den klart snabbast växande skulddelen (8,5 procent). Totalt står konsumtionslånen för drygt 5 procent av skuldstocken. Det gör, trots betydligt högre ökningstakt på årsbasis jämfört med till exempel hushållens bolåneskulder som står för närmare 80 procent av skuldstocken, att konsumtionslånen effekt på den totala skuldstocken är begränsad. Om man i stället jämför hushållens konsumtionsskulder med studieskulder hos CSN, som är mer jämförbara i storlek, så har den högre ökningstakten fått tydligare genomslag.

Konsumtionsskulder har under de senaste tre åren vuxit i betydligt snabbare takt än studieskulder. Det har lett till att konsumtionslånen för fjärde kvartalet i rad överstiger hushållens studielån. Samtidigt utgör dessa skulder tillsammans inte mer än knappt 11 procent av hushållens hela skuldstock. Under det senaste kvartalet växte kategorin övriga lån med 1,2 procent. Övriga lån definieras som utlåning till företag/hushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsätter att växa både på kvartalsbasis (1,2 procent) och på

helår (4,9 procent). Dessa ökningstakter är dock måttliga ur ett historiskt perspektiv. Skuldökningstakten på årsbasis är dessutom tydligt nedåtgående sedan början på 2016. **Trots avtagande ökningstakter är bostadslånen den enda skuldkategorin som aldrig minskat under Sparbarometerens nästan 24 år långa historia.** Det är en förklaring till att bostadslånen vid utgången av tredje kvartalet 2019 utgör 77,6 procent av hela skuldstocken. En annan förklaring till bostadslånen höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. Den har bidragit till att omsättningen av bostäder både sker till högre priser och till högre belåningsgrader. Vidare har det under samma period tillkommit många nyproducerade bostäder som lånefinansierats samt ombildningar från hyresrätter till bostadsrätter.

Hushållens skuldökningstakt, som årlig procentuell förändring, minskade för sjätte kvartalet i rad och ligger nu på den lägsta nivån (4,8 procent) sedan början på 2014. Den kvartalsvisa ökningstakten på 1,1 procent för tredje kvartalet är 0,1 procentenheter lägre än motsvarande kvartal föregående år. Sammantaget innebär det att hushållens skulder fortsätter att stiga men att ökningstakten trendmässigt faller.

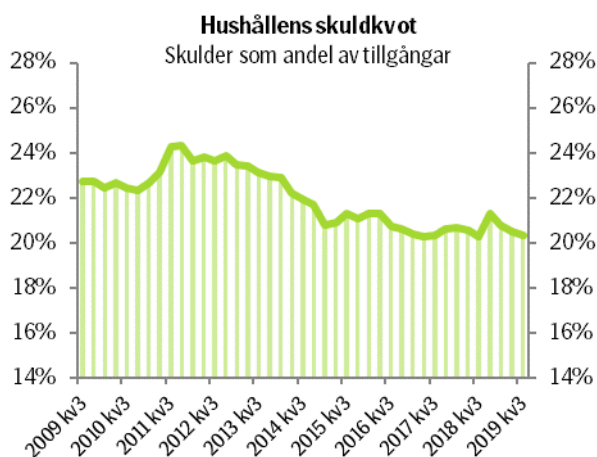

Skuldkvot

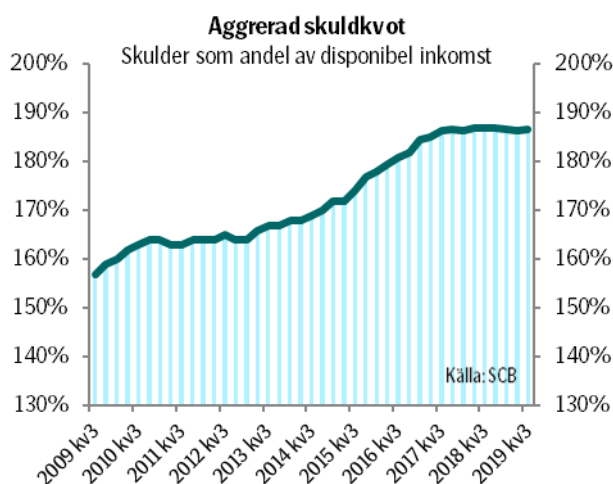
Kraftigt stigande tillgångar pressar ner hushållens skuldkvot

- Skuldkvoten minskar till drygt 20 procent
- Räntekvoten stagnerar strax under 4 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst ökar något

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade under det tredje kvartalet till 20,3 procent (-0,2 procentenheter). Skulderna ökade under kvartalet med 1,1 procent, vilket är en lägre ökningstakt än med föregående kvartal (1,4 procent). Kombinationen av långsamt stigande skulder och en rejäl förmögenhetsutveckling leder till att hushållens skuldkvot faller under tredje kvartalet 2019.

Om man i stället tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst så ökar den något under tredje kvartalet (+0,2 procentenheter). Det har under de senaste tre åren skett en tydlig utplaningen som i huvudsak förklaras av en avsmattad bostadsmarknad, avtagande skuldökningstakt och en stadig inkomstutveckling.

Vid utgången av tredje kvartalet är skulderna som andel av inkomsterna 186,6 procent, vilket är strax under tidigare rekordnotering på 187 procent från i mitten av 2018.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men analysen av hushållens skuldsättning blir inte komplett utan att också tillgångssidan inkluderas. Det är viktigt att förstå hela tillgångssidan och hela hushållens balansräkning vid en analys av hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade **räntekvoten**. Räntekvoten mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under tredje kvartalet 2019 uppnådde räntekvoten 3,9 procent, vilket är en ökning med 0,8 procentenheter jämfört med föregående kvartal. Räntekvoten är ofta säsongsbetonad och jämfört med motsvarande kvartal föregående år har den endast ökat marginellt, med 0,1 procentenheter. Trendutvecklingen är stadigt nedåtgående sedan slutet av 2011. I december 2018 höjde Riksbanken reporäntan för första gången på 7 år. En ökning som till synes endast haft begränsat genomslag på räntekvoten efter tre kvartal. Det mesta tyder nu på att Riksbanken kommer att höja reporäntan till 0 procent vid nästa möte för att sen hålla den oförändrad fram till slutet av 2021. Om och hur det kommande räntebeskedet får genomslag på en redan låg räntekvot blir en fråga att följa noga i kommande redovisningar av Sparbarometern.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
- Valueguard
- Eurostat

Denna rapport publicerades 20 december 2019

Jens Magnusson
Privatekonom
+ 46 70 210 22 67

Américo Fernández
Analytiker
+46 70 739 45 64

Susanne Eliasson
Privatekonomisk analytiker
+46 70 763 65 88

Frank Hojem
Presskontakt
+46 8 763 99 47

SEB Privatekonomi, AS8, SE-169 79 Solna